

Talha Ođuz ORHAN
Cumhuriyet Savcısı

TÜRK VATANDAŞLIğININ KAYBETTİRİLMESİ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	3
İÇİNDEKİLER	5
ÖZET	11
ABSTRACT	13
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK VATANDAŞLIK KAVRAMI ve VATANDAŞLIĞININ İRADE DIŞI KAYBI HALLERİNDEN KAYBETTİRME

1.1. GENEL OLARAK VATANDAŞLIK KAVRAMI	21
1.1.1. Vatandaşlık Kavramının Tarihçesi	22
1.1.2. Vatandaşlığın Tanımı	27
1.1.2.1. Devletler Hukuku Enstitüsü'nün Tanımı	27
1.1.2.2. Doktrinindeki Tanımı	28
1.1.2.3. Mevzuattaki Tanımı	29
1.1.3. Vatandaşlık Kavramı ile Benzer Kavramlar	30
1.1.3.1. Tabiiyet	30
1.1.3.2. Yurtaşlık	31
1.1.3.3. Uyrukluk	31
1.1.3.4. Milliyet	33
1.1.4. Vatandaşlığın Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler	36
1.1.4.1. Sürekli Sadakat Bağı Görüşü	36
1.1.4.2. Sosyolojik Görüş	37
1.1.4.3. Sözleşme veya Hukuki İlişki Görüşü	38
1.1.4.4. Hukuki Statü Görüşü	39

1.1.5. Vatandaşlık Hukukunun Temel Konuları.....	40
1.1.5.1. Vatandaşlığın Kazanılması.....	40
1.1.5.2. Vatandaşlığın İspatı.....	43
1.1.5.3. Vatandaşlığın Kaybı.....	45
1.2. VATANDAŞLIĞIN İRADE DIŞI KAYBI	
HALLERİNDEN KAYBETTİRME	47
1.2.1. Genel Olarak Kaybettirme.....	48
1.2.2. Milletlerarası Hukukta Kaybettirme.....	49
1.2.2.1. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi.....	50
1.2.2.2. Vatansızlığın Azaltılmasına Dair Sözleşme.....	52
1.2.2.3. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi.....	56
1.3. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEMDE	
KAYBETTİRME	59
1.3.1. İslam Hukukunda Kaybettirme.....	59
1.3.2. Osmanlı Devleti'nde Kaybettirme.....	61
1.4. CUMHURİYET SONRASI DÖNEMDE	
KAYBETTİRME	65
1.4.1. 1312 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'na Göre Iskat	66
1.4.1.1. Nazım Hikmet Ran'ın Türk Vatandaşlığından	
Çıkarılması.....	71
1.4.1.2. Nazım Hikmet Ran Hakkındaki 2009 Tarihli	
Bakanlar Kurulu Kararı.....	73
1.4.2. 403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'na Göre	
Kaybettirme.....	74
1.4.2.1. Vatana Bağlılıkla Bağdaşmayan Eylemler.....	76
1.4.2.1.1. Yabancı Devlet Vatandaşlığını İzinsiz Kazanma	77
1.4.2.1.2. Yabancı Devletin Hizmetinde Bulunma	78
1.4.2.1.3. Yabancı Devletin Hizmetinde Gönüllü Askerlik	
Yapma.....	80
1.4.2.1.4. Türkiye ile Bağlılığını Kesme.....	81

1.4.2.1.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin Güvenliği Aleyhine Faaliyette Bulunma	82
1.4.2.2. Merve Kavakçı'nın Türk Vatandaşlığının Kaybettirilmesi.....	83
1.4.3. 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'na Göre Kaybettirme.....	88

İKİNCİ BÖLÜM

5901 SAYILI TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNU'NDA KAYBETTİRME

2.1. VATANDAŞLIĞIN KAYBETTİRİLMESİ

SEBEPLERİ	93
2.1.1. Yabancı Bir Devletin Türkiye'nin Menfaatlerine Uymayan Herhangi Bir Hizmetinde Bulunup Verilen Süre İçinde Kendi İsteği ile Görevi Bırakmama	95
2.1.1.1. Türkiye'nin Menfaatlerine Uymayan Hizmet	95
2.1.1.2. Görevi Bırakmak İçin Bildirim	97
2.1.1.2.1. Türkiye'de Bulunan Türk Vatandaşlarına Usule Uygun Tebligat.....	99
2.1.1.2.2. Türkiye Bulunmayan Türk Vatandaşlarına Usule Uygun Tebligat.....	105
2.1.1.3. Uygun Süre.....	109
2.1.1.4. Kendi İsteği ile Görevi Bırakmama	109
2.1.2. Türkiye ile Savaş Halinde Bulunan Bir Devletin Her Türlü Hizmetinde Cumhurbaşkanı İzni Olmaksızın Kendi İstekleriyle Çalışmaya Devam Etme	110
2.1.2.1. Türkiye ile Savaş Halinde Bulunma.....	110
2.1.2.1.1. Milletlerarası Hukukta Savaş Tanımı	111
2.1.2.1.2. Türk Hukukunda Savaş Tanımı	112
2.1.2.2. Yabancı Devletin Her Türlü Hizmeti	114
2.1.2.3. Kendi İsteği ile Çalışmaya Devam Etme	115
2.1.2.4. Cumhurbaşkanı İzni	115

2.1.3. Yabancı Devlet Hizmetinde İzinsiz Gönüllü Askerlik Yapma	116
2.1.4. Devletin Güvenliği ve Anayasal Düzene Karşı Suç İşleme	120
2.1.4.1. Belirli Suçlardan Kişi Hakkında Soruşturma veya Kovuşturma Bulunma	125
2.1.4.1.1. Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak Suçu	128
2.1.4.1.2. Anayasayı İhlal Suçu.....	129
2.1.4.1.3. Cumhurbaşkanına Suikast ve Fiili Saldırı Suçu	131
2.1.4.1.4. Yasama Organına Karşı Suç.....	132
2.1.4.1.5. Hükümete Karşı Suç.....	133
2.1.4.1.6. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine Karşı Silahlı İsyan	133
2.1.4.1.7. Silahlı Örgüt	134
2.1.4.1.8. Silah Sağlama.....	135
2.1.4.2. Yabancı Ülkede Bulunmanın Adli Mercilerce Öğrenilmiş Olması	136
2.1.4.3. Adli Birimlerin Bakanlığa Bildirimi ve Yurda Dön Çağrısı	142
2.2. KAYBETTİRME USULU.....	144
2.3. KAYBETTİRMEYE İLİŞKİN ELEŞTİRİLER.....	145
2.4. KAYBETTİRMEYE İLİŞKİN MESELELER VE AÇIKLAMALAR	150
2.5. KAYBETTİRME KARARLARINA KARŞI YARGISAL DENETİM	152
2.5.1. İdari Yargıda İptal Davası ile Denetim	154
2.5.2. Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru ile Denetim.....	158
2.5.3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Başvuru ile Denetim	162

2.6. VATANDAŞLIK KARARLARININ GERİ ALINMASI	162
2.6.1. Mükerrer Kaybettirme Kararlarının Geri Alınması	165
2.6.2. Hukuki Şartlar Oluşmadan Verilen Kaybettirme Kararlarının Geri Alınması.....	166
2.7. KAYBETTİRMENİN HÜKÜM VE SONUÇLARI	169
2.7.1. Şahsi Sonuçlar	170
2.7.2. Mali Sonuçlar	172
2.7.3. Ülkeye Gelebilmeye	175
2.7.4. Yeniden Türk Vatandaşlığını Kazanma	175
2.7.4.1. Millî Güvenlik Bakımından Engel Teşkil Edecek Hal Kavramı.....	177
2.7.4.2. Vatandaşlığın İkamet Şartına Bağlı Olmaksızın Yeniden Kazanılması	188
2.7.4.3. Vatandaşlığın İkamet Şartına Bağlı Olarak Yeniden Kazanılması.....	190

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA KAYBETTİRME

3.1. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA KAYBETTİRME ve 5901 SAYILI TVK ile KIYASLANMASI.....	193
3.1.1. Birleşik Krallık (İngiltere).....	195
3.1.2. Yeni Zelanda.....	198
3.1.3. Amerika Birleşik Devletleri.....	199
3.1.4. Kanada	200
3.1.5. Avusturalya.....	201
3.1.6. Almanya.....	202
3.1.7. Fransa.....	203
3.1.8. İtalya	204
3.1.9. İspanya.....	205
3.1.10. Yunanistan	206
3.1.11. Belçika	206

3.1.12. Hollanda.....	207
3.1.13. İsviçre	209
3.1.14. Norveç	210
3.1.15. İsveç.....	212
3.1.16. Danimarka	212
3.1.17. Finlandiya	214
3.1.18. Japonya	216
3.1.19. Güney Kore.....	216
3.1.20. Singapur.....	217
3.1.21. Brezilya.....	219
3.1.22. Birleşik Arap Emirlikleri	220
3.1.23. Rusya	221
3.1.24. Çin	222
3.1.25. Meksika	223
3.1.26. Nijerya	223
3.2. KAYBETTİRME KURUMUNUN KARŞILAŞTIRMALI HUKUK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	224
SONUÇ.....	227
KAYNAKÇA	233